

Filmavimas ir fotografavimas dronais: ką leidžia ir draudžia naujas duomenų apsaugos reglamentas?

Šiomet įsigaliojusios griežtesnės duomenų apsaugos taisyklės liečia ne tik verslą ir valstybines įstaigas, tvarkančias asmens duomenis, bet ir daugelį kitų sričių, tarp jų – pastaruoju metu itin išpopuliarėjusį vaizdo fiksavimą bepiločiais orlaiviais-dronais.

„Duomenų apsauga dažnai siejama su rinkodara ir net nepagalvojama, kad fotografavimas bei filmavimas taip pat gali pažeisti žmogaus teises į atvaizdą, garbę, orumą, privačią erdvę. Ypač nedaug esama aiškių reglamentų, kurie nustatytų reikalavimus tokioms visai neseniai atsiradusioms duomenų įrašymo priemonėms kaip dronai, bet jie egzistuoja ir juos būtina žinoti“, – atkreipia dėmesį Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) Antano Gustaičio aviacijos instituto prodekanas dr. Linas Gelažanskas. Rengdami dronų specialistus, VGTU atstovai siekia supažindinti studentus su pasikeitusiais griežtesniais asmens duomenų apsaugos reikalavimais. Tai, ką turi žinoti dronų naudotojai ir jų gamintojai, pristatė advokatų kontoros Ellex Valiūnas duomenų apsaugos teisės ekspertas Kristupas Spirgys.

Pasak K. Spirgio, tai, kad asmens duomenų reguliavimas sugriežtėjo, nereiškia, kad dabar kiekvienas atvaizdo fiksavimas yra visiškai uždraustas ir jo negalima jokiais atvejais viešinti ir naudoti. „Viešoje vietoje yra leidžiama daryti vaizdo įrašus, tik reikėtų atsiminti pagarbą ir kitų asmenų teisę į privatumą, jų garbę bei orumą. Tad jei viešoje vietoje nufilmuoti žmonės, kurie gerai matomi, atpažįstami, bet situacija nepateikia žmogaus iš negatyvios pusės, nėra braunamasi į jų privačią erdvę – tokius įrašus galima naudoti. Taip pat visada galima filmuoti bei viešinti filmuotą medžiagą iš tokių vietų, kur visiškai nėra žmonių, taip pat jei medžiagoje užfiksuoti pažįstami, draugai, kurie su tuo sutinka. Filmuoti asmenis leidžiama ir tokiu atveju, jei jie yra taip toli, kad matomi tik siluetai ir tapatybės nustatyti negalima“, – akcentuoja duomenų apsaugos teisės specialistas.

Vis tik reikėtų atkreipti dėmesį, kad asmens duomenimis laikomas asmens atvaizdas nebūtinai turi būti toks, kad jame matytųsi žmogaus veidas, nes kartais pačios aplinkybės leidžia identifikuoti asmenį, pavyzdžiui, jei jis stovi prie asmeninio automobilio ar savo kieme. Tokiu atveju nors nesimato veido, aplinkybės leidžia nustatyti tapatybę. Valstybiniai automobilio numeriai taip pat laikomi asmens duomenimis ir yra ginami įstatymų. Anot teisininko, visais atvejais reikėtų vengti ir privačios erdvės – buto, namo, kiemo – filmavimo.

K. Spirgys atkreipia dėmesį, kad bendrais principais palyginus nuotrauką ir filmuotą medžiagą, pastaroji visada yra labiau ribojanti asmens privatumą ir dažniau siejama su galimu asmens privačios erdvės pažeidimu. Teisininkas išskiria kelias esmines rekomendacijas, susijusias su filmavimu dronais: „Jei droną komerciniais tikslais, pavyzdžiui, klipo filmavimui naudoja įmonė, vertėtų išpėti galinčius į kadrą pakliūti asmenis – tam galima pasitelkti išpėjamuosius ženklus toje teritorijoje. Visais atvejais, kai planuojama

Filmavimas ir fotografavimas dronais: ką leidžia ir draudžia naujas duomenų apsaugos reglamentas?

viešinti filmuotą medžiagą, reikėtų pagalvoti plačiau – ar ji galėtų kažkam sukelti nemalonus jausmus, ar kažkas galėtų prieštarauti tokių įrašų panaudojimui?”.

Anot teisininko, yra keletas dalykų, kuriais turėtų pasirūpinti ir dronų gamintojai, nes jų gaminama įranga suteikia galimybę gauti aukštos kokybės vaizdinę medžiagą. „Bepilotis orlavis privalėtų turėti galimybę įjungti ir išjungti filmavimo režimą, kad būtų išvengta automatiško vaizdo įrašymo vos įjungus droną. Taip pat bepiločių orlaivių kameros paprastai suteikia galimybę filmuoti labai plačiu kampu, bet vertėtų pagalvoti apie galimybę vaizdą fiksuoti siauresniu kampu, kad į kadrą nepakliūtų nereikalinga informacija – privačių butų langai, kiemai, automobiliai ir pan. Taip pat labai svarbu, kad dronų gamintojai pasirūpintų, jog vaizdo įrašai būtų saugiu būdu perduodami į piloto-valdytojo įrenginį, užtikrinti, kad šis būtų apsaugotas nuo lengvo prisijungimo, įsilaužimo“, – akcentuoja K. Spirgys.

Duomenų apsaugos teisės ekspertas taip pat siūlo gamintojams pagalvoti apie informacijos bei rekomendacijų teikimą savo klientams, pvz., parengiant trumpus žinynus ar informacinius vadovus.

